

PERICVLA MARIS

fretum -ī *n*
Siculus -a -um = Siciliae
dis-iungere (↔ con-
iungere) = dīvidere

ē-icere (-iicere) -iō
-iēcisse -iectum
< ē + iacere

cessāre = opus neglegere,
minus agere; ventus
cessat : v. minuitur

animus -ī *m* ↔ corpus

utrum... an = -ne... an

ob-oedire (< -audire)
(+ *dat*) = pārere

Interim Mēdus et Lȳdia ventō secundō per mare Īnfe- 1
rum nāvīgāre pergunt ad fretum Siculum (id est fretum
angustum quō Sicilia ab Italiā disiungitur). Gaudent
omnēs quī eā nāve vehuntur praeter mercātōrem cuius
mercēs necesse fuit ē nāve ēicere. 5

Mēdus vērō multum cōgitat dē verbīs Lȳdiae et dē
tempestāte quae tam subitō cessāvit, postquam Lȳdia
dominum suum invocāvit. Ut tempestās mare tranquil-
lum turbāvit, ita verba Lȳdiae animum Mēdī turbāvē- 10
runt.

Lȳdia amīcum suum colōrem mūtāvisse animadvertit
et “Quid pallēs?” inquit, “Utrum aegrōtās an territus
es?”

“Nōn aegrōtō” inquit Mēdus, “Corpus quidem sā- 15
num est mihi, animus vērō turbātus. Quis est ille domi-
nus tuus cui mare et ventī oboedire videntur?”

<p>Lýdia: “Nōn meus tantum, sed omnium hominum est dominus, et Rōmānōrum et Graecōrum et barbarōrum.”</p>	
<p>20 Mēdus: “Utrum homō an deus est?”</p>	
<p>Lýdia: “Christus est Deī filius quī homō factus est. In oppidō Bethlehem nātus est in Iūdaeā, patriā Iūdaeōrum, quae inter Syriam et Aegyptum sita est. Eō vērē- 25 nērunt puerum cum Mariā, mātrem eius, et adorāvērunt eum velut deum. Postea Christus ipse plānē dēmōstrāvit sē esse filium Deī, nam discipulōs docēbat, quōrum magna turba eum sequēbātur, aegrōs sānābat...”</p>	<p>Bethlehem <i>n indēcl</i> Iūdaea -ae <i>f</i> Iūdaeī -ōrum <i>m pl</i> eō <i>adv</i> = illūc</p> <p>ad-ōrāre</p> <p>vel-ut = tamquam, sicut</p> <p>turba -ae <i>f</i> = multitudō hominum</p>
<p>Mēdus: “Omnis medicus id facit.”</p>	
<p>30 Lýdia: “Quī medicus verbis sōlis potest facere ut hominēs caecī videant, surdī audiant, mūtī loquantur, claudī ambulent?”</p>	<p>caecus -a -um = quī vidēre nōn potest surdus -a -um = quī audire nōn potest mūtus -a -um = quī lo- quī nōn potest claudus -a -um = quī ambulāre nōn potest Iēsūs -ū <i>m (acc -um)</i></p>
<p>Mēdus: “Potestne dominus tuus haec facere?”</p>	
<p>Lýdia: “Profectō potest. In Iūdaeā Iēsūs nōn solum 35 faciēbat ut caecī vidērent, surdī audirent, mūtī loque- rentur, vērūm etiam verbis efficiēbat ut mortuī surge- rent et ambulārent. Ex ūniversā Iūdaeā hominēs aegrī, quī fāmam dē factis eius mirābilibus audiverant, ad eum conveniēbant. Postrēmō tamen Iēsūs Christus ab 40 improbīs hominibus necātus est.”</p>	<p>ūniversus -a -um = tōtus</p> <p>fāma -ae <i>f</i> = quod nārrā- tur dē aliquō</p>
<p>Mēdus: “Quid? Nōn vīvit dominus tuus?”</p>	
<p>Lýdia: “Immō vērō vīvit, nam tertiō diē Iēsūs sur- rēxit ā mortuīs et quadrāgēsīmō diē post in caelum</p>	<p>surgere surrēxisse</p> <p>quadrāgēsīmus -a -um = XL (40.)</p>

<p>im-mortālis -e ↔ mortālis -e (< mors) nāscī nātum esse ↔ morī -ior mortuum esse</p>	<p>ascendit. Immortālis est filius Deī sicut pater eius, Deus vīvus. Hominēs mortālēs nāscuntur ac moriuntur, 45 Deus immortalis semper vīvit. Sed ipsa male nārrō: ex hōc libellō recitābō tibi aliquid.”</p>
<p>libellus -ī m = parvus liber</p>	<p>Lȳdia libellum, quem adhūc intrā vestem occultāvit, prōmit et Mēdō ostendit. Quī manum extendēns libellum apprehendit et “Quī liber est iste?” inquit. 50</p>
<p>ex-tendere ap-prehendere = prehendere (manū) quī-dam, abl quō-dam Matthaeus -ī m vīvere vīxisse</p>	<p>Lȳdia: “Scrīptus est ā quōdam Iūdaeō, nōmine Matthaeō, quī simul cum Chrīstō vīxit et discipulus eius fuit. In hōc librō Matthaeus, quī suīs oculīs auribusque dominum nostrum vīderat et audīverat, dicta et facta eius memorat.” 55</p>
<p>dictum -ī n = quod dictum est, verbum memorāre = nārrāre, dīcere discere didicisse</p>	<p>Mēdus, quī legere nōn didicit, Lȳdiae librum reddit 11 eamque rogat ut aliquid sibi legat; quae continuō librum ēvolvit et “Legam tibi” inquit “dē virō claudō cui Iēsūs imperāvit ut surgeret et tolleret lectum suum et domum ambulāret.” 60</p>
<p>rogāre = ōrāre ē-volvere: librum ē. = librum aperīre tollere = sūmere et sēcum ferre</p>	<p>Mēdus: “Modo dīxistī ‘Christum etiam mortuīs imperāvīsse ut surgerent et ambulārent.’ Plūra de eā rē audīre cupiō.”</p>
<p>prīnceps -ipis m = vir inter aliōs prīmus (quī aliīs imperat)</p>	<p>Lȳdia: “Audī igitur quod scrīptum est dē Iairō, prīncipe quōdam Iūdaeōrum, quī Iēsūm rogāvit ut filiam 65 suam mortuam suscitāret:</p>
<p>sus-citāre = excitāre [Math. 9.18-19,23-26] ūnus = quīdam</p>	<p><i>Ecce prīnceps ūnus accessit, nōmine Iairus, et adorābat eum dīcēns: “Fīlia mea modo mortua est, sed venī, impōne manum tuam super illam, et vīvet.” Et surgēns Iēsūs sequēbātur eum cum discipulīs suīs. — Et veniēns Iēsūs in do-</i> 70</p>

mum prīncipis, vidēns tībīcinēs et turbam tumultuantem, dīcēbat: “Discēdite! Nōn enim mortua est puella, sed dormit.” Et dērīdēbant eum. Et, ēiectā turbā, intrāvit et tenuit manum eius et dīxit: “Puella, surge!” Et surrēxit puella. Et
 75 *exiit fāma haec in ūniversam terram illam.*

Mēdus: “Per deōs immortālēs! Sī hoc vērū est, prīnceps omnium deōrum est deus tuus; neque enim ūllus deus Rōmānus hominem mortālem ab Īnferīs suscitāre potest — nē Iuppiter quidem tantam potestātem
 80 habet, etsī ille deus māximus habētur.”

Lýdia: “Est ut dīcis; nec solum deus prīnceps, sed Deus ūnus et solum est ille. Tōtus mundus in potestāte Deī est, et caelum et terra et mare.”

Hīc gubernātor, quī sermōnem eōrum exaudīvit,
 85 “Tanta” inquit, “ūnīus deī potestās nōn est. Nam trēs diī, Neptūnus, Iuppiter, Plūtō, mundum ūniversum ita inter sē dīvīsērunt, ut Iuppiter rēx caelī esset, rēx maris esset Neptūnus, Plūtō autem rēgnāret apud Īnferōs, ubi animae mortuōrum velut umbrae versārī dīcuntur.”

90 Mēdus: “Num quis tam stultus est ut ista vēra esse crēdat? Perge legere ē libellō tuō, Lýdia!”

Lýdia iterum librum ēvolvī et “Ecce” inquit “quod nārrātur dē Chrīstō super mare ambulante:

Nāvicula autem in mediō marī iactābātur flūctibus, erat
 95 *enim ventus contrārius. Quārtā autem vigiliā noctis vēnit ad eōs Iēsūs ambulāns super mare. Discipulī autem videntēs eum super mare ambulāntem turbātī sunt dīcentēs: “Phan-*

tumultuārī = tumultum facere

tibiae -ārum f pl

tībīcen -cīnis m

Īnferī -ōrum m = mortuī, quī loca infera (sub terrā) incolere dīcuntur potestās -ātis f

habērī = exīstimārī

mundus -ī m = caelum et terra et mare

Plūtō -ōnis m: deus, rēx Īnferōrum dīvidere -vīsisse -vīsum

rēgnāre = rēx esse
 anima: fōrma hominis mortuī ut ex animā facta
 versārī = hūc et illūc movērī, errāre

[*Matth. 14.24-33*]

nāvicula -ae f = parva nāvis
 (ventus) contrārius ↔ secundus
 vigilia -ae f: quārtā v. = nōna hōra noctis (nox in IV vigiliās dīviditur)

phantasma -atis *n* = anima
 quae ambulāre videtur
 eis = iīs
 cōstāns -antis
 ↔ turbātus
 Petrus -ī *m*: Christi discipulus
 ipse : ille

ut venīret = quia venīre
 volēbat
 salvus -a -um = servātus;
 salvum facere = servāre

-āstī = -āvistī
 ascendentibus eis = dum
 ascendunt

attentus -a -um = qui
 studiōsē audit
 per-suādēre -suāsissē
 (+ *dat*): *p. hominī* =
 facere ut homō crēdat

[*Matth. 28.18*]

[*Matth. 8.23–27*]

= et eum in nāviculam
 ascendentem secūtī
 sunt discipulī eius

servāre = salvum facere
 per-ire -eō -iisse = per-
 di, morī (↔ servārī)
 tunc = tum
 tranquillitās -ātis *f*
 (< tranquillus)
 ↔ tempestās

*tasma est!” et prae timōre clāmāvērunt. Statimque Iēsūs
 locūtus est eis dīcēns: “Cōstantēs estōte! Ego sum. Nōlīte
 timēre!” Respondēns autem eī Petrus dīxit: “Domine, sī tū 100
 es, iubē mē ad tē venīre super aquam!” At ipse ait: “Venī!”
 Et dēscendēns Petrus dē nāviculā ambulābat super aquam,
 ut venīret ad Iēsū. Vidēns vērō ventum validum timuit, et
 incipiēns mergī clāmāvit dīcēns: “Domine! Salvum mē
 fac!” Et continuō Iēsūs extendēns manum apprehendit eum, 105
 et ait illi: “Quārē dubitāstī?” Et ascendentibus eis in nāvi-
 culam, cessāvit ventus. Quī autem in nāviculā erant vēnē-
 runt et adōrāvērunt eum dīcentēs: “Vērē filius Deī es.”*

Gubernātor, quī Mēdum attentum videt, “Num tū” *III*
 inquit “tam stultus es ut haec crēdās? Mihi nēmō per- 110
 suādēbit hominem super mare ambulāre posse!”

Lýdia: “Chrīstus nōn est homō, sed filius Deī, quī
 omnia facere potest. Ipse dīxit: “Data est mihi omnis
 potestās in caelō et in terrā.” Modo nōs ē tempestāte 115
 servāvit, nōnne id tibi persuāsit eum habēre potestātem
 maris et ventōrum? Audī igitur quod in eōdem librō
 nārrātur dē potestāte Chrīstī:

*Et ascendente eō in nāviculam, secūtī sunt eum discipulī
 eius. Et ecce tempestās magna facta est in marī, ita ut
 nāvicula operirētur flūctibus — ipse vērō dormiēbat! Et 120
 accessērunt ad eum discipulī eius et suscitāvērunt eum dīcen-
 tēs: “Domine, salvā nōs! Perīmus!” Ait illis Iēsūs: “Quid
 timidī estis?” Tunc surgēns imperāvit ventīs et marī, et
 facta est tranquillitās magna. Hominēs autem mūrātī sunt*

125 <i>dicentēs: “Quālis est hic, quod ventī et mare oboediunt eī?”</i>	
Gubernātor: “Mare et ventī nēminī oboediunt nisi Neptūnō. Ille cūrāvit ut nōs ē tempestāte servārēmur nēve mergerēmur—vel potius nōs ipsī quī mercēs eīēcimus. Nōlīte vērō cēnsere nōs iam extrā perīculum esse.	nēmō, <i>dat</i> nēminī perīculum -ī <i>n</i>
130 Tempestās quidem dēsiit, sed multa alia perīcula nōbīs impendent, ut saxa quibus nāvēs franguntur, vorāginēs in quās nāvēs merguntur, praedōnēs maritimī quī nāvēs persequuntur, ut mercēs et pecūniam rapiant nautāsque occīdant. Semper in perīculō versāmur.”	impēdere (+ <i>dat</i>) vorāgō -inis <i>f</i> = locus quō nāvēs flūctibus vorantur (: merguntur) praedō -ōnis <i>m</i> <i>ut ... rapiant</i> = quia ... rapere volunt
135 Mēdus: “Sed hīc tūtī sumus ā praedōnibus.”	tūtus -a -um = sine perīculō
Gubernātor: “Nūllum mare tūtum est ā praedōnibus, nē mare Inferum quidem, quamquam rārī hūc perveniunt. Nec tūtī sumus ā cēterīs perīculīs quae modo memorāvī. Brevī nāvīgābimus per fretum Siculum, ubi ab	per-venīre
140 utrāque parte magnum perīculum impendet nautīs: ab ōrā Italiae saxa perīculōsa quibus Scylla nōmen est, ab ōrā Siciliae vorāgō terribilis quae Charybdis vocātur. Multae nāvēs quae Scyllam iam vitāverant, deinde in Charybdim mersae sunt. At bonum animum habēte!	perīculōsus -a -um < perīculum Scylla -ae <i>f</i> Charybdis -is <i>f</i> (<i>acc -im</i>) (perīculum) vitāre = nōn adīre, effugere (bonus) animus ↔ timor
145 Ego, ut gubernātor cōnstāns, cūrābō ut omnia perīcula vitēmus ac salvī in Graeciam eāmus.”	īre, <i>coni praes</i> : eam eāmus eās eātis eat eant
Mēdus: “Omnēs id futūrum esse spērāmus. Quandō eō perveniēmus?”	spērāre = rem bonam futūram esse putāre eō : in Graeciam
Gubernātor: “Intrā sex diēs, ut spērō, vel potius octō.	
150 Sed cūr tam cupidus es in Graeciam eundī? Ego Rōmae vīvere mālō quam in Graeciā.”	īre: <i>eundī (gerundium)</i> ; cupidus es eundī = īre cupis mālō = magis volō

mā-vīs = magis vīs
servīre (+ *dat*) = servus
esse

mālumus = magis vo-
lumus

mālle = magis velle:
mālō mālumus
māvīs māvultis
māvult māvunt

pecūlium -i *n* = pecūnia
domini quae servō datur
sī quid = sī aliquid

persuādere ut = verbis
efficere ut
mā-vult = magis vult

in caelis = in caelō

Mēdus: “Num Rōmae māvīs servīre quam liber esse
in Graeciā?”

Gubernātor: “Nōs cīvēs Rōmānī morī mālumus
quam servīre!” 155

Mēdus: “Nōlī putāre mē servīre mālle, nam ego quo-
que liber nātus sum, nec quisquam quī liber fuit libertā-
tem spērāre dēsinit. In Italiā dominō sevērō serviēbam,
quī ā mē postulābat ut opus sordidum facerem nec mihi
pecūlium dabat. Sī quid prāvē fēcēram, dominus impe- 160
rābat ut ego ab aliīs servīs tenērer et verberārer. Sed
herī ē villā fūgī, ut verbera vītārem, atque ut amīcam
meam vidērem ac semper cum eā essem. Multīs prōmis-
sīs eī persuāsī ut mēcum ex Italiā proficīscerētur, Lȳdia
enim Rōmae vīvere māvult quam in Graeciā. Ōstiā igi- 165
tur hanc nāvem cōnscendimus, ut in Graeciam nāvīgā-
rēmus.”

Gubernātor Lȳdiam interrogat: “Tūne quoque do-
minō Rōmānō serviēbās?”

Lȳdia: “Minimē vērō. Ego nēminī serviō nisi dominō 170
nostrō quī est in caelis. Nēmō potest duōbus dominīs
servīre. Certē nōn laetō animō Rōmā profecta sum, et
difficile fuit mihi persuādere ut amīcās meās Rōmānās
dēsererem. Nec prōmissīs sōlis Mēdus mihi persuāsit ut
sēcum venīrem, sed etiam dōnō pulcherrimō. Ecce ānu- 175
lus aureus gemmātus quem amīcus meus prope centum
sēstertiīs ēmit mihi.” Lȳdia manum extendēns digitum
ānulō aureō ōrnātum gubernātōrī ostendit.

Gubernātor ānulum tam pulchrum admīrātur, tum
 180 conversus ad Mēdum “Profectō” inquit “dīves esse vi-
 dēris, ut servus! Num dominus ille sevērus, quī tibi
 imperābat ut opus sordidum facerēs, tantum pecūlium
 tibi dabat prō opere sordidō?”

Mēdus rubēns nescit quid respondeat, et velut homō
 185 surdus mūtusque ante eōs stat.

Lȳdia: “Quīn respondēs? Sacculum prōmpsiſtī pecū-
 niae plēnum — nōnne tua erat ista pecūnia?”

Mēdus turbātus, dum oculōs Lȳdiae vītāre cōnātur,
 mercātōrem celeriter accēdere videt.

190 GRAMMATICA LATINA

Coniūctīvus

Tempus imperfectum

[A] Āctīvum.

Dominus servum monet ut sibi pāreat.

195 Dominus servum monēbat/monuit ut sibi pāreret.

‘Pāreat’ est coniūctīvus praesentis. ‘Pāreret’ coniūctīvus
 imperfectī est. Coniūctīvus imperfectī (pers. III sing.) -ret.

Exempla: [1] recitā|re: recitā|ret; [2] tacē|re: tacē|ret; [3]
 scrīb|ere: scrīb|eret; [4] audī|re: audī|ret.

200 Magister discipulum monuit ut tacēret et audīret et studiō-
 sus esset. Tum eī imperāvit ut scrīberet et recitāret.

Pater: “Nōnne magister tibi imperāvit, fili, ut scrīberēs et
 recitārēs?” Fīlius: “Prīmum mē monuit ut tacērem et audīrem
 et studiōsus essem, tum mihi imperāvit ut scrīberem et recitā-

205 rem.” Pater: “Num necesse erat tē monēre ut tacērēs et audīrēs
 et studiōsus essēs?”

Magister discipulōs monuit ut tacērent et audīrent et studi-
 ōsī essent. Tum imperāvit ut scrīberent et recitārent.

ad-mīrārī = mīrārī (rem
 magnificam)

prōmere -mpsisse
 -mptum

pāreret

[1] recitā|re|m
 recitā|rē|s
 recitā|re|t
 recitā|rē|mus
 recitā|rē|tis
 recitā|re|nt

[2] tacē|re|m
 tacē|rē|s
 tacē|re|t
 tacē|rē|mus
 tacē|rē|tis
 tacē|re|nt

[3] scrīb|ere|m
 scrīb|erē|s
 scrīb|ere|t
 scrīb|erē|mus
 scrīb|erē|tis
 scrīb|ere|nt

[4]

audi	re m
audi	re s
audi	re t
audi	re mus
audi	re tis
audi	re nt
esse	esse m
	esse s
	esse t
	esse mus
	esse tis
	esse nt

-re|m -re|mus
-re|s -re|tis
-re|t -re|nt

Pater: "Nōnne magister vōbīs imperāvit, filiī, ut scrīberētis et recitārētis?" Filiū: "Prīmum nōs monuit ut tacērēmus et audīrēmus et studiōsī essēmus, tum nōbīs imperāvit ut scrīberēmus et recitārēmus." Pater: "Num necesse erat vōs monēre ut tacērētis et audīrētis et studiōsī essētis?"

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rem	-rēmus	215
<i>Persōna secunda</i>	-rēs	-rētis	
<i>Persōna tertia</i>	-ret	-rent	

[B] Passivum.

Dominus imperāvit ut servus tenērētur et verberārētur, deinde ut vincīrētur et inclūderētur. 220

Dominus imperāvit ut servī tenērentur et verberārentur, deinde ut vincīrentur et inclūderentur.

Mēdus: "Salvus sum. Neptūnus cūrāvit ut ego ē periculō servārer nēve in mare mergerer." Lȳdia: "Nōlī putāre Neptūnum cūrāvisse ut tū servārēris nēve mergerēris. Nēmō nisi Christus cūrāvit ut nōs ē periculō servārēmur nēve in mare mergerēmur." Gubernātor: "Ego bene gubernandō cūrāvī ut vōs servārēminī nēve mergerēminī!" 225

[1]

servā	re r
servā	re ris
servā	re tur
servā	re mur
servā	re minī
servā	re ntur

[3]

merg	ere r
merg	ere ris
merg	ere tur
merg	ere mur
merg	ere minī
merg	ere ntur

-re|r -re|mur
-re|ris -re|minī
-re|tur -re|ntur

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rer	-rēmur	230
<i>Persōna secunda</i>	-rēris	-rēminī	
<i>Persōna tertia</i>	-rētur	-rentur	

PENSVM A

Servus dominum ōrābat nē sē verberā-, sed dominus imperāvit ut tacē- et surg-, tum aliīs servīs imperāvit ut eum prehēnd- et tenē-.

Mēdus ā dominō fūgit, ut amīcam suam vidē- et semper cum eā es-. Mēdus: "Ā dominō fūgī, ut amīcam meam vidē- et semper cum eā es-."

Mīnōs imperāvit ut Daedalus et Īcarus in labyrinthum inclūd-. Īcarus: "Quis imperāvit ut nōs inclūd-?" Daedalus: "Mīnōs imperāvit ut ego inclūd- et ut tū mēcum inclūd-."

Vocābula nova:
fretum
animus
turba
fāma
libellus
dictum
princeps
tībīcen
potestās
mundus
nāvīcula
vigilia